Regeringskansliet

S2025/01741 och S2025/01758

Socialdepartementet
Socialtjänstministern

Till riksdagen

Svar på frågorna 2025/26:87 och 2025/26:89 av Linnéa Wickman (S) Ytterligare resurser till socialtjänsten respektive Skydd för socialtjänstens personal

Linnéa Wickman har frågat mig om jag, med anledning av skjutningen i Gävle, avser att vidta några nya åtgärder för att säkerställa att socialtjänsterna i landets kommuner får ytterligare resurser från nationell nivå för att möta lagkraven på att arbeta mer förebyggande i enlighet med den nya socialtjänstlagen.

Linnéa Wickman har också frågat justitieministern om han anser att uttalanden från regeringsföreträdare kan riskera att bidra till ökad utsatthet för enskilda medarbetare inom socialtjänsten och om han, utifrån sin bedömning, avser att vidta några åtgärder så att lagstiftningen som syftar till att skydda offentliganställda följs i praktiken.

Frågan har lämnats över till mig.

Jag ser självklart mycket allvarligt på det som hände i Gävle och jag vill vara tydlig med att socialtjänstens personal har min allra

djupaste respekt för det arbete som görs. Jag vill också klargöra att det aldrig är min avsikt att genom mina uttalanden ge enskilda tjänstemän kritik.

I somras trädde ny lagstiftning i kraft som stärker skyddet för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier. Lagändringarna innebär att det straffrättsliga skyddet för tjänstemän moderniserats och stärkts; straffskalorna har skärpts, ett nytt brott om förolämpning mot tjänsteman har införts och sekretessen för offentliganställda har stärkts. Ändringarna innebär ytterligare verktyg för att minska offentliganställdas utsatthet. Lagändringarna väntas bidra till en ökad medvetenhet och anmälningsfrekvens samt fler lagföringar, vilket är positivt och önskvärt.

Jag vill nu fokusera på regeringens åtgärder för att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet. Barnets rätt till frihet från alla former av våld och att skydda barn och unga från att utnyttjas av kriminella är några av regeringens mest prioriterade frågor. Nyckeln är ett förebyggande arbete riktat mot barn och unga och deras familjer, och effektiva samarbeten mellan aktörer på olika nivåer.

Den nya socialtjänstlagen (2025:400) innebär ett paradigmskifte där socialtjänsten får bättre verktyg att fånga upp behov tidigt innan de blivit för stora. Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och ett förebyggande fokus behöver vara integrerat i hela

socialtjänstens verksamhet, i landets samtliga kommuner. Socialnämnden har genom bestämmelser i den nya lagen fått ett tydligare och utökat ansvar för att förebygga brottslighet bland barn och unga. För att lyckas med en omställning av socialtjänstens arbetssätt i enlighet med den nya lagstiftningen skjuter regeringen till nästan tio miljarder kronor över fem år. Det är en mycket stor satsning på svensk socialtjänst.

För att ytterligare stärka arbetet med att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet föreslår regeringen i Budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) flera åtgärder. Satsningarna uppgår till 972 miljoner kronor för 2026. Det handlar om flera och breda satsningar, bl.a. en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn, att inrätta fler och vidareutveckla befintliga familjecentraler, en förstärkning av skolsociala team, fler förstärkningsteam i utsatta områden, fler platser, förstärkt kapacitet och ökad trygghet på Statens institutionsstyrelses (SiS) särskilda ungdomshem, fler verktyg till socialtjänsten när samtycke saknas samt stöd till barn och unga utan hotbild som vill lämna gängkriminalitet.

Det är ytterst kommunernas ansvar att samordna tidiga insatser för barn och unga, men det är viktigt att statliga myndigheter stöttar kommuner och socialtjänst i omställningsarbetet med anledning av den nya socialtjänstlagen. Regeringen har förutom statsbidragen till kommunerna beslutat om ett samlat uppdrag till Socialstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Inspektionen för

vård och omsorg, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering samt Upphandlingsmyndigheten om stöd för omställningen samt ingått en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner för att stödja kommunerna i omställningen till en mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. Utöver detta fortsätter Socialstyrelsen att stötta kommuner genom sitt arbete med förstärkningsteam.

Stockholm den 22 oktober 2025

Camilla Waltersson Grönvall